

AANVULLEND ECOLOGISCH VELDONDER-
ZOEK

HOOFDSTRAAT (ONG.)

TE LIESSEL

GEMEENTE DEURNE

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Aanvullend ecologisch veldonderzoek Hoofdstraat (ong.) te Liessel in de gemeente Deurne

Opdrachtgever	Bots Bouwmanagement Postbus 586 5550 AN Valkenswaard
Project	DEU.BOT.ECO2
Rapportnummer	15043327
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	24 december 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
	4.1 Huismus.....	6
	4.2 Gierzwaluw	6
	4.3 Vleermuizen.....	6
	4.4 Steenmarter.....	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	9
	5.1 Huismus.....	9
	5.2 Gierzwaluw	9
	5.3 Vleermuizen.....	10
	5.4 Steenmarter.....	11
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	12
	6.1 Huismus.....	12
	6.2 Vleermuizen.....	12
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Bots Bouwmanagement opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch veldonderzoek aan de Hoofdstraat (ong.) te Liessel in de gemeente Deurne. Het aanvullend ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de voorgenomen herontwikkeling ter plaatse.

Het ecologisch zijn de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in maart 2015 de op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (projectnummer 15021169, d.d. 1 april 2015). Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet er ten aanzien van huismus, gierzwaluw, steenmarter en vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis) meer informatie is benodigd.

Op basis van het aanvullende onderzoek is beoordeeld of er bij de uitvoering van de plannen sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenmarter.

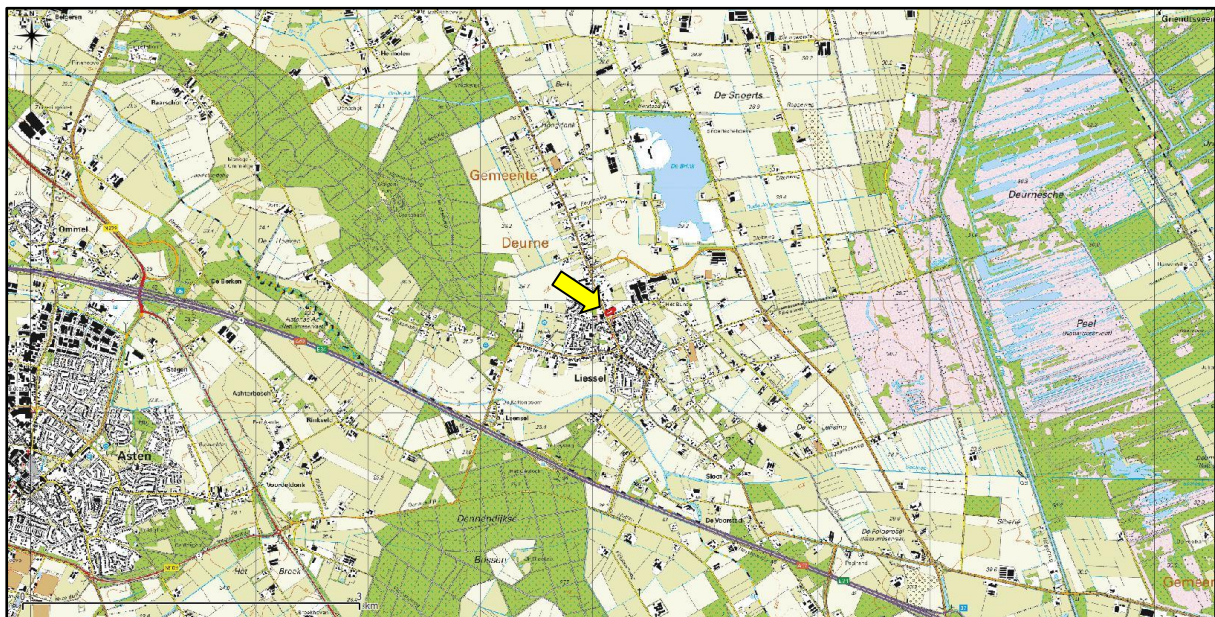
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2.650 \text{ m}^2$) is gelegen aan de Hoofdstraat (ong.), in de kern van Liessel in de gemeente Deurne. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 52 C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 185.155$, $Y = 380.895$. Het perceel, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, is kadastraal bekend gemeente Deurne, sectie G, nummer 3772.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een voormalig woonhuis met siertuin en een transportbedrijf met garages en een werkplaats. Daarnaast zijn er twee mobiele bouwketen en een container aanwezig.

Rondom de onderzoekslocatie is de bebouwde kom van Liessel gelegen met woonhuizen en bijbehorende siertuinen. Direct aansluitend ten oosten van de locatie is klein oppervlak braakliggend terrein gevolgd door bedrijfsbebouwing.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek ten behoeve van de quickscan flora en fauna.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Noordzijde bebouwing.

Figuur 4. Zuidzijde bebouwing.

Figuur 5. Zuidzijde bebouwing.

Figuur 6. Bebouwing vanuit oostzijde.

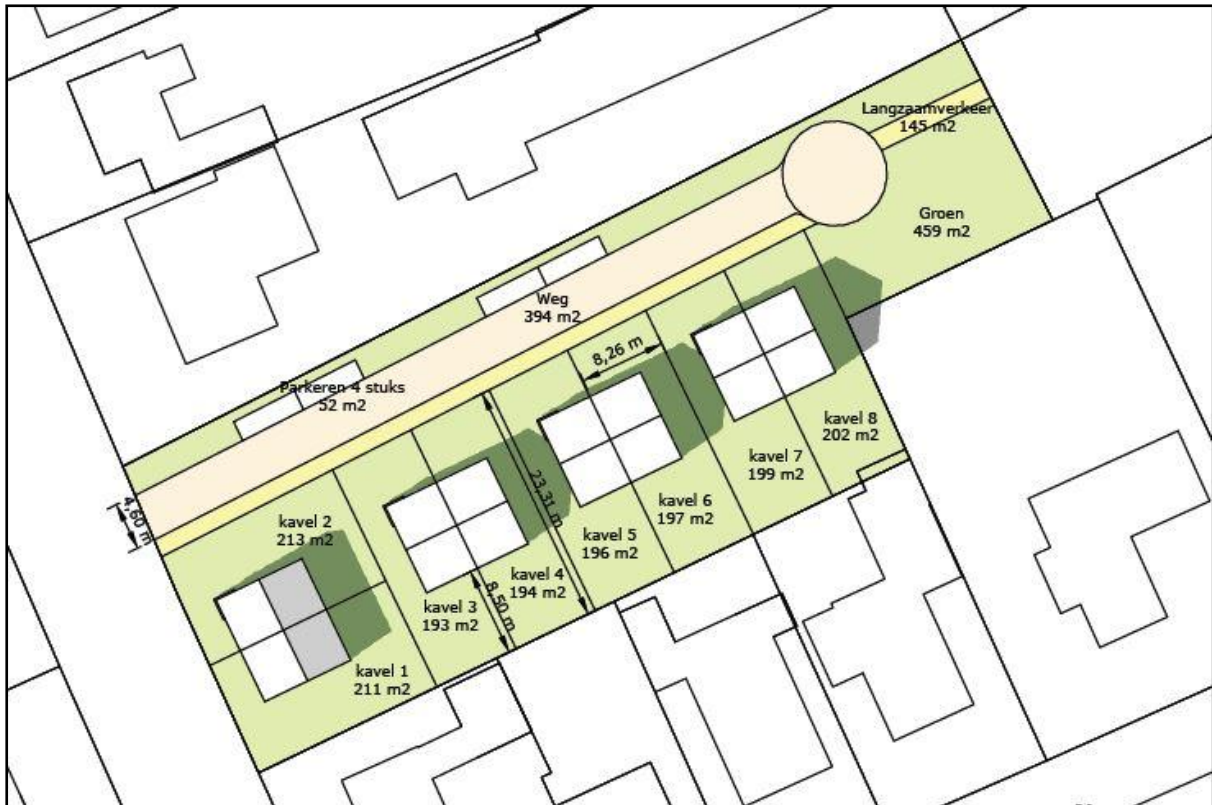
Figuur 7. Braakliggend terrein oosten van locatie.

Figuur 8. Bouwketen en container op onderzoekslocatie.

Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en een woonblok op de locatie te ontwikkelen. Dit woonblok zal onder meer bestaan uit 8 woonkavels, openbaar groen, een weg en 4 parkeerplaatsen. Zie figuur 9 voor de plantekening.

Figuur 9. Plantekening (bron: ontwikkelscenario B2, More for you; d.d. 9 januari 2015)

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in maart 2015 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15021169 DEU.BOT.ECO1 d.d. 1 april 2015), blijkt om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet er meer informatie benodigd is ten aanzien van vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenmarter. Hieronder staan conclusies uit de quickscan flora en fauna met betrekking tot desbetreffende soorten weergegeven.

Huisumus en gierzwaluw

Om vast te stellen of er broedgevallen van huismussen of gierzwaluwen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn en bij uitvoering van de werkzaamheden overtreding plaatsvindt van de Flora- en faunawet dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de beide soorten.

Vleermuizen

Indien de aanwezige bebouwing gesloopt wordt, dient voor aanvang van de werkzaamheden tijdig duidelijk te zijn of dit gebouw een verblijfsfunctie heeft voor een vleermuizensoort. Op basis van het aanvullende veldonderzoek kan worden bepaald of bij een ingreep aan de woning sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

Steenmarter

De onderzoekslocatie is geschikt als verblijfplaats van de steenmarter. Bij de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats is het noodzakelijk maatregelen te treffen zodat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Indien gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.1 Huismus

Voor huismus zijn in de periode mei – juni 2015 vier veldbezoeken uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen, in de ochtenduren. Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de veldbezoeken in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal of voedsel) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Op basis van de veldbevindingen is bepaald of zich onder de dakpannen daken van de te slopen bebouwing broedlocaties van de huismus bevinden. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de huismus (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, versie december 2014). Tabel I (pagina 7) geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor huismussen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 beaufort, het was helder tot half bewolkt en er was geen sprake van neerslag.

4.2 Gierzwaluw

Voor gierzwaluw zijn in de periode van juni tot half juli drie aanvullende veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De veldbezoeken zijn gedurende de avond-schemering uitgevoerd. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014). In de betreffende periode scheen groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het “gieren” van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen. Tabel I geeft overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor gierzwaluwen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van gierzwaluwen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 16 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 beaufort en er was geen sprake van neerslag.

4.3 Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn in de periode mei – eind september in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de ochtenduren voor zonsopkomst of in de avonduren na zonsondergang uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 27 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning met betrekking tot verblijfplaatsen is in de kraam- en zomerperiode gebaseerd op de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis. De onderzoeksinspanning in de paarperiode is eveneens gebaseerd op de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is

wel aan de minimaal verplichte onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (half mei - september). Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken. Gezien de omvang van het plangebied zijn de vleermuisrondes in de zomerperiode uitgevoerd door twee personen per veldronde. Hierdoor is de kans op het missen van uitvliegende dieren geminimaliseerd.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opname-mogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batexplorer. Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen waren niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Bft en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

4.4 Steenmarter

Voor steenmarter is bij en in de leegstaande bebouwing eenmalig een intensieve inpandig inspectie uitgevoerd en is nagevraagd naar overlast van steenmarters om op deze wijze bepalen of zich mogelijk een verblijfplaats van steenmarter binnen de onderzoekslocatie bevindt.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		april	mei	juni	juli	augustus	september
huismus	tijdstip	-	4 x ochtend		-		
	datum		12 mei, 22 mei, 2 juni en 15 juni				
	functie		nestlocaties				
gierzwaluw	tijdstip	-		3 x avond		-	
	datum			11 juni, 25 juni en 9 juli			
	functie			nestlocaties			
vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend + 2 x avond		-	2 x avond	
	datum		21 mei (ochtend), 11 juni en 9 juli (avond)			10 en 29 september	
	functie		zomer- en kraamverblijf			paar/baltsverblijf	
steenmarter	tijdstip	1 x inpendige inspectie en navraag					
	datum	12 mei					
	functie	vaste rust- en verblijfplaats steenmarter					

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen, welke zij bijvoorbeeld via de dakgoot kunnen bereiken. Tijdens het gehele onderzoek zijn enkele huismussen op het dak van de woning waargenomen. Er is echter geen nestlocatie van huismus onder het dak vastgesteld, dit aangezien roepende mannetjes vanaf de dakgoot ontbraken en geen huismussen waargenomen zijn die met nestmateriaal onder het dak verdwenen. Een nestlocatie in de te slopen bebouwing is dan ook uitgesloten op basis van de huidige onderzoeksinspanning.

In het cafépand direct ten noorden van de onderzoekslocatie zijn tijdens de veldbezoeken wel 3 territoria van huismus vastgesteld (zie figuur 10). In dit pand bevinden zich dan ook nestgelegenheden van de huismus. De huismussen met hun nest in het cafépand gebruiken de heggen aan de noordzijde van de onderzoekslocatie, maar ook de coniferen ten oosten van de onderzoekslocatie als onderdeel van het functioneel leefgebied, met name als schuilgelegenheid. Daarnaast wordt het groen ten oosten gebruikt als foerageergebied.

Figuur 10. Vaste rust- en verblijfplaatsen binnen en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.2 Gierzwaluw

Gierzwaluwen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen en openingen onder boeidelen. Gierzwaluwen vliegen gegroepeerd met hoge snelheden tussen de gebouwen door en vliegen daarbij plotseling ergens binnen. Tijdens de betreffende avondrondes zijn er enkele gierzwaluwen hoog boven de onderzoekslocatie waargenomen en later op de avond rond de bebouwing in wijken verder weg van de onderzoekslocatie. Op de onderzoekslocatie zijn gedurende de veldbezoeken welke plaatsvonden tijdens het broedseizoen, geen in- of uitvliegende gierzwaluwen waargenomen of indicaties met een binding tot de bebouwing. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing een nestlocatie vormt voor gierzwaluw.

5.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Tijdens het eerste en twee veldbezoek tijdens de kraamperiode twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen aangetroffen uit het dakpannendak van de bebouwing op de onderzoekslocatie. Tevens is tijdens het eerste veldbezoek een uitvliegende gewone grootoorvleermuis aangetroffen uit de rechter bovenhoek in het open deel van het pand. Deze vloog direct in westelijke richting (zie figuur 11). In de bebouwing op de onderzoekslocatie bevindt zich dan ook een zomerverblijfplaats van zowel gewone dwergvleermuis als gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Aangezien het slechts kleine aantallen individuen betreffen en tijdens de uitgevoerde veldbezoeken gedurende de kraamperiode geen uitvliegende of invliegende vleermuizen op andere plekken zijn aangetroffen kan een kraamverblijfplaats op de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

Tijdens de paarperiode zijn tijdens geen van de veldbezoeken uitvliegende vleermuizen waargenomen uit de aanwezige bebouwing. Wel is één baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit individu vertoonde echter geen binding met de aanwezige bebouwing waardoor een paarverblijfplaats in de bebouwing uitgesloten is. Echter, gezien de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in de bebouwing is niet uit te sluiten dat de aanwezige bebouwing tevens gebruikt wordt door de waargenomen gewone dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuis als winterverblijfplaats. De verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis is echter niet vorstvrij waardoor deze enkel in zachte winters gebruikt kan worden als winterverblijfplaats. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats zijn echter niet aangetroffen, bovendien is het pand niet vorstvrij waardoor een massawinterverblijfplaats uitgesloten is.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Tijdens het laatste veldbezoek in de kraamperiode zijn verder ten oosten van de onderzoekslocatie uitvliegende gewone dwergvleermuizen aangetroffen (circa 5) vanuit reeds geplaatste vleermuiskasten als mitigerende maatregel. Daarnaast zijn in derde ronde in de kraamperiode drie uitvliegende gewone dwergvleermuizen aangetroffen vanuit onder de dakpannen in het noordelijk gelegen cafépand (zie figuur 11 pagina 11). Overige verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gedurende de kraam- en paarperiode.

Foeragerende vleermuizen

Tijdens de kraam- en paarperiode zijn rondom de bebouwing enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze soorten foerageerde kortstondig ter plaats van de aanwezige begroeiing en vlogen vervolgens in noordelijke en oostelijke richting weg.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke potentiële vliegroutes zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Bovendien zijn vrijwel geen overvliegende vleermuizen waargenomen in zowel de kraam als paarperiode.

5.4 Steenmarter

Het pand op de onderzoekslocatie is mogelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor steenmarter. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Tijdens de in pandige inspectie zijn geen sporen aangetroffen zoals uitwerpselen of prooiresen, die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Op basis van deze gegevens is het uit te sluiten dat steenmarter een vaste- rust- en verblijfplaats heeft op de onderzoekslocatie.

Figuur 10. Belangrijkste waarnemingen van vleermuizen binnen de onderzoekslocatie en in de directe omgeving.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 2 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009): Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat in de te slopen bebouwing een nestlocatie aanwezig is van huismus. Echter, de heg op de onderzoekslocatie maakt wel deel uit van het functioneel leefgebied. Indien het groen in toekomstige situatie permanent verdwijnt kan indirecte verstoring optreden op de aanwezige nestlocatie van de huismussen en overtreding plaatsvinden van de Flora- en faunawet ten aanzien van het functioneren van een vaste rust- en/of verblijfplaats van de huismus. Om indirecte verstoring en overtreding van Flora- en faunawet te voorkomen wordt in de toekomstige situatie een nieuw heg van vergelijkbare kwaliteit gerealiseerd om alternatieve schuilmogelijkheden te bieden binnen 50 meter van de nestlocatie (RVO soortenstandaard huismus). Tussen de verwijdering van de heg en realisatie van de nieuwe heg bieden de coniferen ten oosten van de onderzoekslocatie (reeds dienend als schuilgelegenheid) voldoende alternatief. Door realisatie van de heg in de toekomstige wordt indirecte verstoring van de nestlocaties in het café voorkomen en is overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde. Een ontheffingsaanvraag is dan ook niet aan de orde.

6.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Gezien de aanwezigheid van zowel een zomerverblijfplaats en mogelijk winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis als gewone grootoorvleermuis (in zachte winters), zal bij de sloop van de bebouwing verstoring plaatsvinden van zowel een zomerverblijfplaats en mogelijk winterverblijfplaats van maximaal twee gewone dwergvleermuizen en één gewone grootoorvleermuis. Gezien de afstand tezamen met de aard van de ingreep is uitgesloten dat overige aangetroffen verblijfplaatsen in de omgeving van de onderzoekslocatie verstoring ondervinden van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie.

Op de onderzoekslocatie is geen essentieel foerageergebied vastgesteld, dit gezien het kleine aantal foeragerende vleermuizen op de onderzoekslocatie tezamen met de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving. Een vliegroute voor vleermuizen is ook niet aangetroffen. Verstoring ten aanzien van een vliegroute en/of essentieel foerageergebied is dan ook niet aan de orde.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Bij sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van de sloop van de bebouwing dient dan ook een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en verstoring van individuen moeten worden voorkomen. De mitigerende maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch projectplan en ter goedkeuring worden voorgelegd bij de Rijksdienst van Ondernemend Nederland middels een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag zal vervolgens, na circa 16 weken, worden beantwoord.

De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden zijn in te delen in de volgende vier stappen waarvan stap a reeds gerealiseerd is:

- a. alternatieve verblijfplaatsen ruimschoots van te voren aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de te verstoren/vernietigen verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. de betreffende bebouwing voor de ingreep (sloop) ongeschikt maken voor vleermuizen en de werkzaamheden uitvoeren in de minst gevoelige periodes;
- c. controleronde(s) om afwezigheid van vleermuizen op moment van ingreep aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen creëren.

Ad a

Verblijfplaatsen van alle vleermuissoorten zijn ook beschermd op het moment dat deze niet in gebruik zijn. Om de functie voor vleermuizen te behouden zal ook in de periode tussen de ingreep en het realiseren van de nieuwe situatie er voldoende verblijfsmogelijkheden in de omgeving aanwezig moeten zijn, bijvoorbeeld door het plaatsen van de juiste vleermuis kasten. Deze vleermuis kasten zijn reeds geplaatst in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Ad b

Het doden of verwonden van beschermde soorten of het verstoren van nesten van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen de werkzaamheden dusdanig te worden uitgevoerd dat er geen schade kan ontstaan aan soorten die zich tijdens de ingreep op de onderzoekslocatie ophouden. Dit wordt bewerkstelligd door de onderzoekslocatie voorafgaand aan de ingreep ongeschikt te maken of door de versturende werkzaamheden uit te voeren in de voor de betreffende soorten minst gevoelige periode.

Ad c

Om er zeker van te zijn of de maatregelen die getroffen zijn om soorten uit de onderzoekslocatie te weren ook effectief zijn geweest, wordt voorafgaand aan kritische werkzaamheden zoals het slopen van bebouwing of het verwijderen van beplanting een controle uitgevoerd op aanwezigheid van beschermde soorten. Indien de maatregelen effectief zijn gebleken kunnen de werkzaamheden veilig worden uitgevoerd. Mocht dit niet het geval zijn dienen wellicht aanvullende maatregelen worden getroffen.

Ad d

In de nieuwe situatie dienen de verloren verblijfsfuncties opnieuw aanwezig te zijn, zodat de vleermuizen duurzaam gebruik kunnen maken van hun vaste rust- of verblijfplaatsen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Bots Bouwmanagement een aanvullend ecologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Hoofdstraat (ong.) te Liessel in de gemeente Deurne.

Het aanvullend ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de voorgenomen herontwikkeling ter plaatse. Op basis van het aanvullend ecologisch veldonderzoek is beoordeeld of er bij de uitvoering van de voorgenomen plannen sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenmarter.

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en een woonblok op de locatie te ontwikkelen. Dit woonblok zal onder meer bestaan uit 8 woonkavels, openbaar groen, een weg en 4 parkeerplaatsen.

Voor huismus geldt dat bij verwijdering van de heggen mogelijk indirecte verstoring optreedt op de nestlocaties van de huismus ten noorden van de onderzoekslocatie gezien de heggen aan de noordgrens deel uitmaken van het functioneel leefgebied. Om verstoring en overtreding van Flora- en faunawet te voorkomen wordt in de toekomstige situatie een heg van vergelijkbare kwaliteit gerealiseerd op de onderzoekslocatie binnen 50 meter van de nestlocatie. Als tijdelijke overbrugging bieden de coniferen ten oosten van de onderzoekslocatie voldoende alternatief. Op deze wijze wordt indirecte verstoring van de nestlocaties in het café voorkomen en is overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde. Een ontheffingsaanvraag is dan ook niet aan de orde.

Bij de voorgenomen sloop van de bebouwing is sprake van verstoring en vernietiging van een zomer- en mogelijke winterverblijfplaats van maximaal twee gewone dwergvleermuizen en een zomer- en mogelijke winterverblijfplaats (in zachte winters) van één gewone grootoorvleermuis. Bij sloop is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van de sloop van de bebouwing dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaats duurzaam behouden moeten blijven en verstoring van individuen moeten worden voorkomen. Deze mitigerende maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch projectplan en worden voorgelegd bij de Rijksdienst van Ondernemend Nederland middels een ontheffingsaanvraag.

Ten aanzien van gierzwaluw en steenmarter geldt dat geen vaste rust- en verblijfplaats in de bebouwing is vastgesteld. Verstoring en overtreding van de Flora- en fauna wet ten aanzien van desbetreffende soorten is dan ook niet aan de orde.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

